

1. Hoe gaat het verder met deze wereld?

De klimaatop in Sharm-el-Sheikh, de badplaats aan de Rode Zee, is officieel ten einde. Wekenlang is er intensief gepraat over de vraag hoe het verder zal gaan met deze wereld. Hoe zal de aarde eruit zien in 2030, in 2050, in het jaar 2100? Kinderen die nu geboren worden en dan nog leven, zijn dan 78 jaar. Hoe zal het zijn, tegen die tijd? Het zijn grote en ingrijpende vragen die daar besproken zijn, op die top in Egypte.

Hoe gaat het verder met deze wereld? Dat is ook de vraag die de discipelen stellen aan Jezus, op het moment dat ze op de Olijfberg zitten, met zicht op Jeruzalem. Jezus heeft net iets vreselijks gezegd, iets onheilsPELLENDS over de tempel. Die prachtige tempel, waar de discipelen zo van genieten, die zal verwoest worden... De discipelen zijn verbijsterd en vragen aan Jezus: 'Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren? En wat is het teken van Uw komst en van de voleinding van de wereld?' Als

het gaat om de verwoesting van de tempel, dan denken de discipelen meteen aan het einde van de wereld, en aan de terugkomst van Jezus. Wij kijken achteraf. Wij weten dat de tempel al veel eerder is verwoest, in het jaar 70 na Christus, toen een opstand van de Joden werd neergeslagen door de Romeinen. Maar in de toespraak die Jezus dan gaat houden, liggen die twee gebeurtenissen inderdaad in elkaars verlengde: de verwoesting van Jeruzalem en het einde van deze wereld, van déze wereld, zoals wij die nu kennen. We hebben niet de héle toespraak gelezen, maar het eerste deel. In dit eerste deel schildert Jezus de gebeurtenissen die zullen plaatsvinden voordat Hij terugkomt op aarde. En het eerste wat Jezus zegt, dat is dat er mensen zullen komen die je willen misleiden. Dat is van alle tijden: mensen die je willen afbrengen van het goede spoor, het spoor van Jezus. 'Wees op je hoedel!' zegt Jezus. Hoe is dat eigenlijk bij jou, bij u? Ben jij op je hoede? Als je nu even terugdenkt. We sluiten vandaag het kerkelijk jaar af: ben je in dit afgelopen kerkelijk jaar dicht bij God gekomen, of ben je verder bij Hem vandaan geraakt? Is je passie voor God afgenomen, of toegenomen? 'Laat niemand je misleiden', zegt Jezus. Mensen kunnen je meeslepen, heel verschillende kanten op, ook bij Jezus vandaan. Of ben je juist anar Hem t   gegroeid?

Wat Jezus vervolgens noemt, dat is een serie van rampen, menselijke rampen en natuurrampen. Vers 6: 'U zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen; pas op, word niet verschrikt, want al die dingen moeten gebeuren, maar het is nog niet het einde. Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan, en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen hongersnoden zijn en besmettelijke ziekten en aardbevingen in verscheidene plaatsen.' Vervolgens noemt Jezus de haat die je kan treffen als je gelooft in Hem. 'Je zult vervolgd worden,' zegt Hij in vers 9. En Hij voegt eraan toe in vers 10: 'En dan zullen er velen struikelen en zij zullen elkaar overleveren en elkaar haten.' Dit is een aangrijpende zin! 'Velen zullen struikelen', dat wil zeggen: veel christenen, veel volgelingen van Jezus, zullen hun geloof verliezen. Jezus kondigt hier aan dat er niet alleen mensen tot geloof zullen komen, maar dat er ook mensen hun geloof zullen loslaten, en zelfs 'elkaar overleveren', elkaar verraden, en 'elkaar haten'. Er zal 'misleiding' zijn, zegt Jezus, en de 'liefde van velen zal verkillen' (vers 12). Waarom? Omdat 'de 'wetteloosheid toeneemt', mensen houden zich steeds minder aan wetten en regels. Het is een heel palet, dat Jezus hier schetst, en je wordt er niet vrolijk van. Het is erg, en het wordt alleen maar erger.

In dat kader gebruikt Jezus een bijzonder beeld. Vers 8: 'Maar al die dingen zijn nog maar een begin van de weeën.' Wee n heb je als vrouw, als je een kind gaat krijgen. Afschuwelijke pijn, die steeds erger wordt, maar je weet: hoe erger de pijn wordt, hoe dichterbij komt het moment dat je je kindje in je armen mag houden.

En zo is het ook, zegt Jezus, in deze wereld: aan het einde van de tijden zal het leven moeilijker worden, steeds moeilijker, maar dat

heeft een doel: de verlossing komt eraan! Jezus komt terug! Hij zal rechtspreken, eindelijk zal er recht zijn! Dat is geweldig, we hebben daar net over gezongen uit Psalm 98. Als De Messias komt, zal alles goed zijn. Maar tegelijkertijd zal het ook zo zijn, op die dag, dat als je Jezus hebt veracht, dat je jezelf dan geen raad zult weten. Want Hij roept ieder mens ter verantwoording, de mensen die op dat moment leven, maar ook de mensen die al eerder gestorven zijn. Hoe is het eigenlijk met jou: als Jezus terugkomt, kun je Hem dan blij begroeten, omdat jij Hem kent en Hij jou? Of zul je jezelf angstig verstoppen, omdat het nooit goed gekomen is tussen jou en God? Het h  ft voor niemand een angstige dag te zijn, als Jezus terugkomt. Want iedereen, ieder mens, krijgt de kans om zich over te geven aan Jezus. N  . Het is n   de tijd! Wat je n   doet, in dit leven, is beslissend voor later. Wat zegt Jezus over Zijn terugkomst? Dat staat later in dit hoofdstuk, vers 30 en 31, ik zal het voorlezen: 'En dan zal aan de



hemel het teken van de Zoon des mensen verschijnen; en dan zullen al de stammen van de aarde rouw bedrijven en zij zullen de Zoon des mensen zien, als Hij op de wolken van de hemel komt met grote kracht en heerlijkheid. En Hij zal Zijn engelen uitzenden onder luid bazuineschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot

het andere uiterste ervan.'

Jij bent van harte uitgenodigd om daarbij te zijn! Om mee te gaan met die engelen. Jezus staat klaar met open armen, want ook voor jou stierf Hij aan het kruis van Golgotha. Ook voor jou is Hij opgestaan. Ook voor jou bidt Hij tot God de Vader.

2. Je hoort de voetstappen naderen van de Messias

'Ja', denk je misschien, 'dat is dan die dag dat Hij terugkomt. Maar v  r die tijd wordt het dus steeds moeilijker... als je denkt aan het beeld van die weeën. Dat is niet echt een opwekkend vooruitzicht.' Dat is ook zo. Want laten we maar heel eerlijk zijn: er hangen donkere wolken boven de toekomst. Aan de   ne kant kun je zeggen: 'Als deze rampen, Jezus hier beschrijft, die zijn er altijd al geweest: oorlogen, hongersnoden, vreselijke ziekten. Ze zijn er altijd geweest, misschien nog wel erger dan nu.' Maar er zijn in onze tijd, in déze tijd, wel een paar dingen anders dan in het verleden. Ik wil drie dingen noemen.

Ten eerste de klimaatverandering. Wat er momenteel gebeurt, is ongekend in de wereldgeschiedenis. In ieder geval in de tijd dat er mensen op aarde leven. De klimaatverandering gaat   lles veranderen. Natuurlijk is het heel goed, zo'n klimaatop in Egypte, en als mensheid moeten we   cht moeite doen om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad. Maar denk jij dat het lukt? Denk je werkelijk dat we met z'n alle drastisch anders gaan leven? Ik vrees van niet. En de gevolgen zijn nu al merkbaar en zullen snel toenemen: grote natuurrampen, overstromingen, hongersnoden, steeds grotere delen van de aarde die te heet zijn om er nog te kunnen leven. De gevolgen zijn natuurlijk rampzalig: steeds meer oorlog, omdat mensen uit bepaalde gebieden wegtrekken en andere gebieden willen veroveren, steeds meer vluchtelingenstromen, steeds meer spanningen.

Dus als Jezus spreekt over een toename van de rampen aan het einde van de tijden, als Hij spreekt over geboortewe  n, dan kun je zéker zeggen dat die nu steeds meer zichtbaar worden.

Dat is het eerste: klimaatverandering.

Het tweede opmerkelijke van   nze tijd, dat is de verbreiding van het Evangelie. Wat zegt Jezus in vers 14? 'En dit Evangelie van het Koninkrijk zal in heel de wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken; en dan zal het einde komen.' Deze voorspelling van Jezus wordt n  , in déze tijd, werkelijkheid. Nog nooit is er op zóveel plekken in de wereld een christelijke gemeente geweest. Zelfs in landen die ontzettend gesloten zijn voor het Evangelie worden toch mensen christen. Door het getuigenis van anderen, door radioprogramma's, door internet, noem maar op. Dat is het tweede: de Evangelieverbreiding.

En het derde, dat is het volk Israël. Ik besef heel goed dat christenen verschillend aankijken tegen de rol van het volk Israël in het heilsplan van God. Maar dat het Joodse volk in 1948, na 19 eeuwen van omzwervingen, weer een eigen staat heeft gekregen, is op z'n minst opmerkelijk. Allerlei beloften uit het Oude Testament, dat God Zijn volk zal terugbrengen naar het eigen land, worden op dit moment vervuld. Uit alle hoeken van de wereld trekken Joden naar Israël. Ik weet niet hoe u dat ziet, maar ik vind dat een Godswonder. Een teken dat we leven in een bijzondere tijd, waarin God op een bijzondere manier toewerkt naar de voleinding. Over de rol van Israël in de eindtijd staat nog iets opmerkelijks in de Bijbel, in Romeinen 11. Daar schrijft Paulus in vers 25, 'dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan. En zo zal heel Israël zalig worden.' Daarnet hadden we het over het Evangelie dat steeds meer volken bereikt. Als nu de 'volheid van de heidenen', van de niet-Joden, is binnengegaan in het Koninkrijk van God, dán wordt die gedeeltelijke verharding van Israël weggenomen. Dan komen steeds meer Joden tot de ontdekking dat Jezus de Messias is, ook hún Messias! Wij zien daar nu nog niet veel van, hier en daar ritselingen, maar we mogen bidden om een grote doorbraak. Drie dingen maken deze tijd tot een bijzondere tijd: de klimaatverandering, de Evangelieverkodiging en Israël. Je hoort de voetstappen naderen van de Messias.

3. Onze opdracht: schijnen als sterren in de nacht

Wat vraagt God dan van ons, juist in deze tijd? Als de weeën toenemen en de geboorte nadert van een nieuw tijdperk, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde? Daarover schrijft Paulus in Filippenzen 2 heel belangrijke dingen. Hij zegt vanaf vers 14: 'Doe alle dingen zonder morren en meningsverschillen, opdat u onberispelijk en oprecht zult zijn, kinderen van God, smetteloos te midden van een verkeerd en ontaard geslacht, waaronder u schijnt als lichten in de wereld, door vast te houden aan het Woord van het leven.' 'Schijnen als lichten in de wereld'. De NBG-vertaling van 1951 heeft het over 'lichtende sterren in de wereld'. En het woord in het Griekse origineel duidt ook vooral op sterren. Het kunnen ook andere lichten zijn, maar het meest waarschijnlijk is dat Paulus hier sterren bedoelt. Hij zegt: 'Het gaat erom dat wij als volgelingen van Jezus schijnen als sterren in het duister'. En we weten allemaal wanneer je de sterren het beste ziet: Hoe donkerder het is om je heen, hoe helderder de sterren stralen. Kijk, dat is onze opdracht voor de tijd die komt. Dat is jouw opdracht, ook als je nu nog op de basisschool zit, of als je nu jongere bent. Het zal donkerder worden in de wereld, er komen waarschijnlijk tijden aan die moeilijk zijn. Maar hoe moeilijker het is, hoe meer jij nodig bent! Hoe meer de duisternis om zich heen grijpt, hoe meer jij mag stralen. Want Jezus gaat mee, de toekomst in! Hij laat je nooit in de steek. Nooit! Hoe straal je dan als sterren in de wereld? Paulus zegt: je doet dat 'door vast te houden aan het Woord van het leven'. Door vast te houden aan het Evangelie! Door dicht bij hét Woord te blijven, Jezus, hét Woord dat leven brengt! En dan zal je omgeving het merken! Jij straalt als een ster, als je op je werk eerlijk bent, geen uren declareert die je niet gemaakt hebt, geen pak kopieerpapier mee naar huis neemt, en niet met je ellebogen werkt om hoger op te komen.

Jij straalt als een ster, als je het op school opneemt voor een klasgenoot als die gepest wordt.

Jij straalt als een ster, als je dienstbaar bent in je buurt, als je klaarstaat om je burens te helpen, als je de straat schoon houdt.

Jij straalt als een ster, als je mensen met dementie respect geeft, als je tijd voor hen neemt en geduldig bent.

Jij straalt als een ster, als je deelt van het geld dat jou is toevertrouwd, als je ruimhartig bent en bereid om te helpen.

Jij straalt als een ster, als je mensen met een andere achtergrond niet uit de weg gaat, maar juist opzoekt en in je hart sluit.

Jij straalt als een ster, als je God op de eerste plaats zet en de dienst aan God voorrang geeft boven al het andere, als je tijd inruimt voor gebed, voor de Bijbel, voor de kerk.

Jij straalt als een ster als je niet zwijgt over je Redder, maar als jij je liefde voor Hem deelt met iedereen die het horen wil.

Ik dacht: 'Kan ik dat nou duidelijk maken met een voorbeeld?' En natuurlijk: als je denkt aan een lichtende ster, dan denk je al gauw aan mensen die heel veel gedaan hebben: Luther en Calvijn, Martin Luther King, moeder Theresa, Anne van der Bijl. Maar hoe zit dat met ons, gewone mensen? Ik moest toen opeens denken aan een paar boeken van prof. Arie van den Beukel, hoogleraar natuurkunde in Delft. Boeken die hij schreef in de jaren '90 over geloof en wetenschap. In zijn eerste boek, *De dingen hebben hun geheim*, zegt hij: 'Je kunt héél veel redeneren over geloof, maar geloof moet je zién in het leven van mensen.' En dan beschrijft hij drie mensen, onder wie zijn vader. Zijn vader had altijd kei- en keihard gewerkt als boer, maar er kwam nooit een klacht over zijn lippen. Met liefde en met passie was hij ouderling in de kerk. Echt een lichtende ster. Maar toen was dat boek uitgekomen, en de mensen die de familie kenden, zeiden tegen Arie van den Beukel: 'Je hebt wel je vader beschreven, die was sterk en krachtig. Geen wonder dat hij een voorbeeld was van geloof voor jou. Maar je moeder... die was heel anders.' En in zijn tweede boek, met andere ogen, beschrijft Van den Beukel dan zijn moeder. Een vrouw die in haar jeugd als dienstmeisje moest werken. Afgebeuld werd ze voor een hongerloontje. Ook later, in haar huwelijk, was ze altijd aan het werk. En Arie's moeder was anders dan zijn vader. Hij schrijft: 'Hij was een optimist, onbezorgd, zij niet. Ze zag de dingen altijd van de donkere kant. Ze voelde zich onrustig, onveilig, opgejaagd. Ze kon, natuurlijk niet elke dag, maar wel regelmatig, uitbarsten in stormen van wanhoop. Als ik daaraan terugdenk, krimp ik weer in elkaar.'

Hoe is het met zo iemand? Kan ook zo iemand een lichtende ster zijn? Van den Beukel schrijft dit: 'Eén van mijn eerste herinneringen. Ik moet vier, hoogstens vijf jaar geweest zijn. Ik speelde op de grond, zij stond aan de strijkplank en streek de was. Ze zong. Ik weet nog precies wat ze zong, want ze vroeg mij mee te zingen. Het was de oude berijming van Psalm 25: Wie heeft lust de HEER te vrezen, 't allerhoogst en eeuwig goed? God zal Zelf zijn Leidsman wezen; leren, hoe hij wand'len moet.' Natuurlijk 'begreep' ik geen woord van wat ik zong. Maar het taferel staat diep in mij gekerfd om de sfeer van haar zingen, omdat ik daar voor het eerst iets gewaar geworden moet zijn van dat 'allerhoogst en eeuwig goed'. Van den Beukel vertelt ook hoe zijn moeder hem leerde bidden. 's Avonds bracht ze ons naar bed, één voor één. Ze liet me in pyama knielen voor het bed en samen zongen we dan het gebedje dat ze ons geleerd had: 'Ik ga slapen, ik ben moe.' Later legde ze hem uit hoe hij zelf kon bidden: 'Vertel Hem maar alles, zei ze. En vergeet vooral de andere mensen niet.'

En dan, als ze oud geworden is en jarenlang geworsteld heeft met dementie, komt ze te overlijden. Arie van den Beukel spreekt op haar begrafenis. 'Daar stond ik dan op de kansel om, als haar oudste zoon, een 'woord van gedachtenis' te spreken met een stem die maar niet wou. 'Dit is een dag van droefheid, maar ook van bevrijding,' zo begon die toespraak. Onder mij stond de kist met de bloemenkrans. En toen ik, met ogen die ook al niet helder zagen, de kerk in keek, viel mij met onweerstaanbare kracht het woord van de psalmist in: 'Die met tranen zaaïen zullen met gejuich maaien.' De oogst zat daar voor mij, om de zaaïster heen, en die oogst mocht er wezen. Kinderen en kleinkinderen. Een grote, welvarende, hechte familie, geworteld in het geloof, door vader en haar aan ons doorgegeven. Ja, ook door haar, dat schoot door me heen in een flits, waarin ik dat voor het eerst klaar en helder zag. Hij kostte mij geen moeite daar, op dat moment, te geloven dat voor de maaïster de tijd van het juichen was aangebroken. Nu, voor het eerst en voorgoed.'

Dit stukje heeft me erg ontroerd. Wanneer ben je nou een lichtende ster? Als je sterk bent, en moedig, en altijd vol geloof? Ja, dat kan zeker. Maar ook als je angstig bent, en vaak depressief, kan de Geest door je heen werken. Voor mevrouw Van den Beukel bestond de oogst uit een kring van kinderen en kleinkinderen. Voor jou kan de oogst heel anders zijn: mensen die je in je werk of je buurt tegenkwam, voor wie jij een lichtende ster was. Maar wie je ook bent, wat je ook doet, als jij het Woord van het leven vasthoudt, zul je stralen als een lichtende ster. Oók als de toekomst moeilijk zal zijn. Júíst als de duisternis toeneemt. Wees niet bang, maar draag het licht door de nacht. Amen.